

i puno dodatnih materijala na engleskom jeziku.

Nakon čitanja knjige jedna od mojih prvih misli bila je: ovo je knjiga prvenstveno za američko duhovno područje, gdje prevladava evanđeosko kršćanstvo (ili neko drugo područje gdje također već prevladava evanđeosko kršćanstvo) i zato mogu uspjeti ovakve megalomanske vizije eksponencijalnog umnažanja crkava u kratko vrijeme. Knjiga također sadrži puno priča i ilustracija iz američke kulture, ali pohvalno je to što su autori svaku teoretsku postavku u svakom poglavlju ilustrirali stvarnom životnom pričom. Druga misao bila je hipotetska: ovo bi kod nas moglo uspjeti kad bismo mogli osnivati nove rimokatoličke kršćanske zajednice jer je velik dio stanovništva navikao na rimokatoličanstvo. Dakle, smatram da se njihovo iskustvo i paradigma ne mogu prenijeti na svako okruženje. Međutim, ono što se može primijeniti na svako okruženje jesu načela koja autori detaljno opisuju. Stoga, knjiga može biti vrlo vrijedna za domaćeg čitatelja jer sadrži izobilje važnih načela vodstva, šegrtovanja, malih grupa, podizanja drugih u službu, umnažanja itd. Posebno me se dojmilo kako su prepoznali i istaknuli važnost prepoznavanja, uključivanja i podizanja kreativaca u Crkvi za rast Crkve. Dakle, unatoč američkom tonu, knjiga može biti izuzetno korisna za čitatelja koji želi znati više o vodstvu i umnažanju i koji će znati izložena načela primijeniti u svojem okruženju.

Goran Medved

Peter Kuzmič

Za bolji život i pravedniji svijet – etika, politika, religija

Zagreb, Synopsis, Zagreb – Sarajevo, 2019., 326

Sunakladnik: Hrvatsko biblijsko društvo, Zagreb

Prof. dr. Peter Kuzmič, rektor Visokoga evanđeoskoga teološkog učilišta (VETU) u Osijeku, rođen je 26. lipnja 1946. godine u prekmurskom selu Nuskovi, smještenome na sjeveroistoku Slovenije, na samoj granici s Austrijom, Mađarskom i nešto udaljenijom Hrvatskom. Doktorsku je disertaciju obranio 1980. godine na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, kod mentora dr. Bonaventure Dude na temu "Vuk-Daničićeva Biblija i biblijska društva na južnoslavenskom tlu u XIX. stoljeću". Objavio je više knjiga iz područja biblijskog prevodilaštva, hermeneutike i teologije. Jedan je od naših najznačajnijih i u svijetu najpoznatijih i najpriznatijih teologa. Oženjen je suprugom Vlastom, ima tri kćeri i osmero unučadi.

Peter Kuzmič objavio je knjigu "Za bolji život i pravedniji svijet – etika, politika, religija", koja predstavlja prikupljene kolumne pisane od kraja siječnja 2006. do pred Božić 2009. godine, koje su, kao i kolumne objavljivane pod naslovom

“Vječnost i vrijeme” od kraja 2000. do kraja 2005. godine, opisivale naše krizno političko, religijsko i moralističko vrijeme te su usmjerene na opće dobro, vjeru i etiku.

Zašto te kolumne? Može li vječnost boraviti u sadašnjosti? Kako probuditi ljudsku nadu u vrijeme kontinuiranog rasta nepovjerenja prema budućnosti? Gdje je tu mjesto za Evanđelje Isusa Krista?

To su samo neka od pitanja o kojima autor nastoji potaknuti kritičko razmišljanje koje se suprotstavlja svemu što je nepravedno.

Pišući o pojedinim temama, autor na jednostavan način i publicističkim stilom gotovo kao da šalje poruku s propovjedaonice da, kada čovjek ima osjećaj da radi za sebe, zapravo radi za bližnjega, ali i za one koji tek trebaju doći.

Upravo knjiga ”Za bolji život i pravedniji svijet” predstavlja neku vrstu kratkih propovijedi koje ne treba tek tako zanemariti ili površno ih pročitati, posebno zbog njihove dužine, jer one nose u sebi duboke poruke koje ohrabruju i motiviraju.

Kao jednu od poruka koje autor upućuje čitatelju vrijedi uočiti da Evanđelje nije zastarjelo i potrošeno, već je u najvećoj mjeri osuvremenjeno i relevantno današnjim izazovima. Zato Kuzmič naglašava, citirajući biblijski tekst iz Poslanice Filipljanima 4,8, kako treba biti “sve što je čestito, što je dično, što je pravedno, što je nevino, što je ljubazno, što je na dobru glasu, i sve što je kreposno i hvale vrijedno sadržaj naših misli”, a upravo je to sadržaj “boljeg života i pravednijeg svijeta”.

Gdje su tu onda Kristovi učenici? Oni nemaju pravo na ravnodušnost, a još manje na fatalizam. Pred njima je promicanje pravednosti i izgradnja mira, što su vrijednosti vječnosti u vrijeme koje je obilježeno nepravdama i nasiljem, naglašava Kuzmič.

Upravo iz tog razloga autor u svojim kolumnama propituje na kritički način pojedina događanja i međuljudske odnose koji oslikavaju duh vremena u kojima se događaju, a konkretne događaje i osobe samo su mu povod da se o tome i otvoreno progovori.

Autor kroz svoje kolumne, prateći događaje u Hrvatskoj, regiji i svijetu, upućuje poziv čitatelju na novi hrabri iskorak u svakodnevicu. Dok piše pojedine kolumne, autora možemo promatrati kao teologa, etičara, bibličara, hermeneutičara, ali i kao intelektualca kojem je stalo do drugog čovjeka.

Kao što je u predgovoru knjige zapisao dr. Ivan Markešić: ”I ova knjiga odaje profesora Kuzmiča koji je svoje višedesetljetno djelovanje u svojoj Evandeoskoj pentekostnoj zajednici, zatim u kršćanskome svijetu (osobito u SAD-u) te izravno i u hrvatskom društvu posvetio ustrajnom i nenametljivom navještenju Isusova Evanđelja, širenju spoznajnih horizonata na ovim prostorima... traganju za iskrenim susretom u dijalogu protestanata i katolika. Ali i za iskrenim susretom katolika i pravoslavaca, protestanata i katolika zajedno s muslimanima... Riječ je, dakle,

o čovjeku koji je u neprestanoj borbi za prava obespravljenih i nemoćnih...”

Čitajući ove kolumne, autor potiče čitatelje na potrebu prepoznavanja znakova vremena te izražava uvjerenje kako se moramo moći suprotstaviti duhovnoj i ideološkoj ovisnosti koje danas sve više zarobljuju osobu i gotovo s neprimjetnom lakoćom proizvode i čine zlo, koje nam se korak po korak nudi kao ”alternativa istini” i postaju općeprihvaćeno pravilo ponašanja.

U knjizi su kronološki objavljujane kolumne, a grupirane su u četiri dijela: Prvi dio “Politika, vjera i poštenje”; Drugi dio “Pravdoljubivost, svjetlo i nada”; Treći dio “Demokracija, duhovnost i dijalog”; Četvrti dio “Budimo budni za budućnost”. Autor svojim stilom i stavovima čitatelju, ali i široj hrvatskoj javnosti, na svoj način promovira ekumenizam i bori se za univerzalne religijske, politološke, kulturološke i, na kraju, ali ne manje važno, humanističke i etičke vrijednosti.

Ovom novom knjigom Kuzmič susreće čitatelja s brojnim etičkim, političkim i religijskim pitanjima s ciljem da potakne na kritičko i dijaloško sučeljavanje različitih stavova kako bi se došlo do moguće, relevantne istine. Svojim tekstovima Kuzmič ne želi zatvarati oči ili okretati leđa pred nepravdom, već uporno i dosljedno, pa i onda kada se čini da to neće dati nikakav rezultat, upozorava zajednicu u kojoj živi i djeluje kako se to mora promijeniti i ispraviti.

Svijet je, tvrdi Kuzmič, već i onako opterećen brojnim društvenim bolestima i deformacijama, kao što su terorizam, fanatizam, fundamentalizam, rasna, vjerska i ideološka netrpeljivost i isključivost, te ako dopustimo da nasilje dodatno eskalira, nitko ga više neće biti u stanju kontrolirati i zaustaviti.

Zato možemo, umjesto zaključka, citirati autora, Petera Kuzmiča, kako je potrebno zavapiti Bogu te ga tražiti mudrosti i ljubavi da naši sadašnji pogledi budu usmjereni prema budućnosti i koracima kako učiniti ovaj planet, koji nazivamo svojim domom, mjestom bez ratova i strahova, bez podjela po boji kože, vjeri, rasi, naciji, i “da već sada počnemo taj posao, kako bi i naša djeca i djeca njihove djece jednom mogla s ponosom nositi ime čovjek”.

Robert Bogešić